

પ્રેરણા ઝડની ભજોળના

સવાલ જવાબ.

સરકારી ચુકવણી નિશાળોના પાંચમાં ધોરણ
ના ઉપયોગને સાર તથા અપ્રેરણા પીળ
ધોરણના ઉપયોગને સાર.

બનાવનાર તથા છપાવનાર
ટી. ગો. તથા હી. ના.

સુરત

મધે કીલ્લાની સામુ અગદુલા મંગની હવેલીમાં
સુરત વિક્ટોરીયાપ્રેસમાં મંજારામ પેલાભાઈએ
છાપી.

સન ૧૮૭૫—સંવત ૧૯૩૧.

પ્રસ્તાવના.

આ ચોપડી સરકારી ગુજરાતી નિશાળના પાંચમાં ધોરણના છોકરાઓને તથા ઇંગ્રેજ બીજા ધોરણના વિદ્યાર્થીઓને ઘણીજ ઉપયોગી છે. એમાં ગુજરાતી યૂરોપખંડમાંથી તથા અંગ્રેજ રીડસ માર્ડન જીયોગ્રાફી વગેરે કેટલીએક ચોપડીઓની મદદથી આ નાની ચોપડી રચી છે આશા છે કે એ ચોપડી ઉપર ખતાવેલા ધોરણના છોકરાને ઘણીજ કામની થઈ પડશે.

૬૭ ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
પ્રકાશન વર્ષ ૧૯૬૦

યુરોપ ખંડ

સવાલ—પૃથ્વીના કેટલા ગોળાર્ધછે અને તે કયા કયા?

જવાબ—એ. પૂર્વ ગોળાર્ધ અને પશ્ચિમ ગોળાર્ધ.

સ—યુરોપખંડ કયા ગોળાર્ધમાં છે?

જ—યુરોપ ખંડ પૂર્વ ગોળાર્ધમાં છે.

સ—યુરોપખંડની લંબાઈ પોહોળાઈ કેટલી છે?

જ—લંબાઈ ૩૪૦૦ માઈલ અને પોહોળાઈ ૨૪૦૦ માઈલ છે.

સ—યુરોપ ખંડની ચારે દીશાએ શુંશું આવેલું છે?

જ—ઉત્તરમાં ઉત્તર માહાશાગર; પશ્ચિમમાં આટલાન્ટિક માહાશાગર; દક્ષિણમાં ભૂમધ્ય સમુદ્ર, આર્કિપેલેગો, માર્મોરાનો સમુદ્ર, કાળોસમુદ્ર, અને કાકેસસ પર્વત; પૂર્વમાં કાસ્પિયનસમુદ્ર, યુરલ નદી અને યુરેલિયન પર્વત.

સ—યુરોપખંડના દેશો તથા તેની રાજધાની અને તે કઈ નદીપરછે.

જ—દેશો—તેની—રાજધાની—કઈ નદીપરછે?

૧ ઇંગ્લાંડ — લંડન — ટેમ્સ નદી-પરછે.

૨ સ્કોટલાંડ — એડિનબરો — ક્લેથ નદી-પરછે.

૩ આયર્લેન્ડ — ડબ્લિન — લિફિનદી-પરછે.

૪ ફ્રાન્સ — પારિસ — સેનનદી-પરછે.

૫ રૂપેન	— માફિડ	— માંઝનારીઝ નદી-પરછે.
૬ પોર્ટુગાલ	— જિસ્મોન	— ટેગસ નદી-પરછે.
૭ બેનજીઅમ	— બ્રસેલ્સ	— સેન નદી-પરછે.
૮ હોલાન્ડ	— આમ્સ્ટર્ડામ	— વાઈ નદી-પરછે.
૯ બર્મની	— રટગાર્ડ	— મેન નદી-પરછે.
૧૦ હેન્દર્ક	— ધોપન હેગન	— સાઉન્ડ નદી-પરછે.
૧૧ નોર્વે	— ક્રિસ્ટિઆના	— ક્રિસ્ટિઆનાના હિપસાગર- રમાંછે.
૧૨ સ્વીડન	— સ્ટોકહોલમ	— મીનર સરોવર-પરછે.
૧૩ રશિઆ	— સેન્ટપીટર્સબર્ગ	— નીવા નદી-પરછે.
૧૪ પ્રુશિઆ	— બર્લિન	— રપ્પી નદી-પરછે.
૧૫ આસ્ટ્રિઆ	— વિએના	— ડાન્યુબ નદી-પરછે.
૧૬ રિનલંડ્ઝ	— બ્રુક્સ	— આર નદી-પરછે.
૧૭ હાલ્લી	— રોમ	— તાઇબર નદી-પરછે.
૧૮ ટુર્કિયાન	— ડોનરયાનટી- નોપલ	— આસફરસની સામુદ્ર- ની ઉપર.
૧૯ ગ્રીસ	— એથન્સ	— હાઈનાના આખાત ઉપર.

મુખ્ય સમુદ્ર તથા હિપસાગર.

સ—યુરોપમાંડમાં કયા કયા સમુદ્ર તથા હિપસાગર આવે તે કયાં છે ?
 બ—લેન સમુદ્ર. (રશિઆની ઊપર). આલ્પીક સમુદ્ર (પ્રુશિ-

આની ઉતરે). જર્મન અથવા ઉત્તર સમુદ્ર (ગ્રેટબ્રિટન અને
 ડેન્માર્કની વચ્ચે). અર્મધેયસમુદ્ર (યુરોપ અને આફ્રિકાની વચ્ચે).
 આદ્રિઆટિક સમુદ્ર (ઇટાલી અને તુર્કસ્તાનની વચ્ચે). આ-
 ક્રિયેલગો (ગ્રીસ અને એશિઆની વચ્ચે). કાળો સમુદ્ર (રશિ-
 આની દક્ષિણે). મારમારનો સમુદ્ર (યુરોપના અને એશિઆ-
 ના તુર્કસ્તાનની વચ્ચે). એજોઇનો સમુદ્ર (રશિઆની દક્ષિણે).
 આયર્લિશ સમુદ્ર (ઇંગ્લાંડ અને આયર્લેન્ડની વચ્ચે). ઇંગ્લીશ
 ખાડી (ઇંગ્લાંડ અને ફ્રાન્સની વચ્ચે). સેન્ટ લોર્ડીસ ચેનલ
 (આયર્લેન્ડ અને સ્કોટલેન્ડની વચ્ચે). લાગ્માનનું આખાત
 (ફ્રાન્સની દક્ષિણે). છનોઆનું આખાત (ઇટાલીની વચ્ચે ત-
 રફ). ટોરેન્ટોનું આખાત (ઇટાલીની દક્ષિણે). બોથનીઆનું
 આખાત (સ્વીડન અને રશિઆની વચ્ચે). શીનજાન્ડનું અ-
 ખાત (રશિઆની પશ્ચિમે). રેગાનું આખાત (રશિઆની પ-
 ચિમે). ખીસકેનો ઉપસાગર (સ્પેનની ઉતરે અને ફ્રાન્સ-
 ની પશ્ચિમે).

મુખ્ય દ્વિપ કટ્ટો.

સ—યુરોપ ખંડમાં કયા કયા દ્વિપકટ્ટો છે તે તે કયાં આવેલા છે ?
 જ—જેટલાં (ડેન્માર્કમાં). મોરીઆ (ગ્રીસમાં). ક્રીમીઆ (રશિ-
 આની દક્ષિણે).

મુખ્ય શંયોગીભુમી.

- સ— મુખ્ય શંયોગીભુમી કઇ કઇ છે અને તે કોને કોને જોડે છે ?
જ—કોરિન્થની શંયોગીભુમી (મોરીઆ અને ઉત્તર ગ્રીસને જોડે છે).
પેરીકાપની શંયોગીભુમી (ફિમીઆ અને રશિઆને જોડે છે).

મુખ્ય ભુશીર.

- સ—યૂરોપમાં ખંડમાં મુખ્ય ભુશીર કયા કયા છે અને તે ક્યાં છે ?
જ—ઉત્તર ભુશીર (નોર્વેની ઉત્તરે). નેઇઝ (નોર્વેની દક્ષિણે). સ્કા
(ડેનમાર્કની ઉત્તરે). ડનક-સમેહેડ (સ્કાટલાંડની ઉત્તરે). કેપ-
ક્લીઆર (આર્જેન્ટીની દક્ષિણે). લાનડસેન્ડ (ઇંગ્લાંડની નૈરત્ય
કોણમાં). કેપ લાહોગ (ફ્રાન્સની વાચ્યકોણમાં). કેપ આર્ટિકલ
અને કેપ શીનીટર (સ્પેનના વાચ્ય ખુણામાં). સેન્ટવિનસેન્ટ
(પોર્ટુગાળના નૈરત્ય ખુણામાં). સ્પાર્ટીવેન્ટો (ઇટાલીની દક્ષિણે).
મેટાકાન (ગ્રીસની દક્ષિણે).

મુખ્ય બેટ.

- સ—યૂરોપમાં કયા કયા બેટો છે અને તે કયા કયા સમુદ્રમાં છે ?
જ—રિપટ્રાખર્ગન અને નોવાઝેમબ્લા (ઉત્તર માહાસાગરમાં).
એન્ઝર્સના ટાપુ, ગ્રેટબ્રિટન, આયર્લેન્ડ, } આટલાંટિક માહા-
ફ્રેંચેટ અને આઇસલેન્ડ. } સાગરમાં.
ઝેલાંડ, ફ્યુનન અને લેલાંડ. (કેટીગેટમાં).

ગોથલાંડ, ઓલાંડ ઓસન, ડેગો
અને એલાંડ.

} બાલ્ટિક સમુદ્રમાં.

કે-ડીઆ, નીગ્રોપોન્ટ, સાઇકલેડીઝ,
આયોનીઅન બેટો, સીસીલી, માલ્ટા,
એલબા, કોર્સિકા, સારડીનીઆ, મે-
જોરકા, મીનોરકા અને આધ્રીસા.

} ભૂમધ્ય સમુદ્રમાં.

મુખ્ય સરોવર.

સ—યૂરોપમાં કયા કયા સરોવર છે અને તે ક્યાં આવેલા છે ?

જ—લાડોગા અને ઓનીગા

(રશિઆની પશ્ચિમે).

વેનર, વેટર અને મીલર.

(સ્વીડનમાં).

જુનોવા.

(સ્વિતઝરલાંડમાં).

કોનસ્ટાન્સ અથવા બોડન સમુદ્ર.

(સ્વિતઝરલાંડમાં).

મુખ્ય પર્વતો.

સ—યૂરોપમાં કયા કયા પર્વતો છે અને તે ક્યાં આવેલા છે ?

જ—આલ્પસ, જેની સહથી જમ્પી ટો-

} ઇટાલીની ઉત્તરે.

અને આઉ-ટ્રાન્સ કહે છે.

એપીનાઇન્સ.

(ઇટાલીના મધ્યમાં).

પીરીનીઝ.

(ફ્રાન્સ અને સ્પેનની વચ્ચે).

બાલ્કન અથવા (હીમ્સ). (તુર્કિસ્તાનમાં).

કારપેથીઅન પર્વત.

(હંગરીની ઉત્તરે).

ડોક્ટરીસ પર્વત.

(નોર્વેમાં).

ટોલન.

(નોર્વે અને સ્વીડનની વચ્ચે).

યુરલ પર્વત.

(યૂરેપ અને એશિઆની વચ્ચે).

કોકેસસ,

(કાળા અને કાસ્પિયનની વચ્ચે).

મુખ્ય જવાળામુખી પર્વત.

સ—યૂરેપમાં જવાળામુખી પર્વતો કયા કયા છે અને તે ક્યાં છે ?

જ—૧. વેમુવિઅસ પર્વત. (ધટાલીમાં છે).

૨. એટના પર્વત. (સિસીલી બેટમાં છે).

૩. હેકલા પર્વત. (આઇસલેન્ડ ટાપુમાં છે).

સ—યૂરેપમાં મુખ્ય સામુદ્રધુની કઈ કઈ છે અને તે ક્યાં ક્યાં છે ?

જ—સાઉન્ડ. = સ્વીડન અને ઝેલેન્ડ બેટની વચ્ચે.

ઉવેગાટસ. = રશિઆ અને નોર્વેમાંની વચ્ચે.

બ્રેટમેલ્ટ. = ઝેલેન્ડ અને ડ્યુનાનની વચ્ચે.

લીટલબેલ્ટ. = ડ્યુનાન અને રલેન્ડની વચ્ચે.

ડોવર. = જર્મનસામુદ્રને ઇંગ્લીસ ખાડીને જોડે છે.

જીબ્રલ્ટર. = આટલાંટિક અને બુમધ્યને જોડે છે.

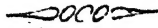
બોનીફીસીઓ. = ટ્રાસીકા અને સારડીનીઆની વચ્ચે છે.

મેસીના. = ઇટાલી અને સીસીલીની વચ્ચે.

ડાર્ડનેલસ. = આફ્રિકા અને આસિયાને જોડે છે.

ખાસકરસ. = મારમારા અને કાળાસમુદ્રને જોડે છે.
 અનેનીકલ. = કાળા અને એઝોફના સમુદ્રને જોડે છે.

મુખ્ય નદીઓ.

સ—યૂરોપમાં મુખ્ય નદીઓ, કયા દેશમાં, કાને મળે છે ?
 ૧—ટેગસ, = રપેન અને પોર્ટુગલમાં. આટલાંટીકને
 ધમ્રો. = રપેનના ધશાણુ ખુણામાં. બુમધ્યને મળે છે
 રોન. = ફ્રાન્સની દક્ષિણે. લાઝો-સના અખાતને
 લોર. = ફ્રાન્સની પશ્ચિમે. પીરેનેના ઉપસાગરને
 સીન. = ફ્રાન્સની ઉત્તરે. ધંજીશ ખાડીને મળે છે
 ધેઇમ્સ. = ધંજાંડની દક્ષિણે. જર્મન સમુદ્રને
 રાઇન. } રિવત્રરલાંડ, જર્મની અને હોલાંડમાં.
 જર્મન સમુદ્રને મળે છે.
 એલ્બ. = જર્મનીમાં. જર્મન સમુદ્રને મળે છે.
 ઓડર અને }
 વિસ્ટુલા. } પુશિઆમાં. બાલ્ટીક સમુદ્રને મળે છે.
 નીપર. = રશિઆમાં. કાળા સમુદ્રને મળે છે.
 હોન. = રશિઆમાં. એઝોફના સમુદ્રને મળે છે.
 વોલગા. = રશિઆમાં. કેરિપચન સમુદ્રને મળે છે.
 ડેન્યુબ. } જર્મની, ઓસ્ટ્રિઆ અને તુર્કસ્તાનમાં.
 કાળા સમુદ્રને મળે છે.
 યો. = ધશાલીની ઉત્તરે. આઝિઆટીક સમુદ્રને.

ઇંગ્લાંડ.

સ—ઇંગ્લાંડની ચારે બાજુએ શું શું આવેલું છે ?

જ—ઊત્તરે સ્કોટલાંડ. પશ્ચિમે આઇરીશ સમુદ્ર, સેંટ જોર્જની ખાડી અને આટલાંટીક માહાસાગર. દક્ષિણે ઇંગ્લીશ ખાડી. પૂર્વે જર્મન અથવા ઊત્તર સમુદ્ર.

સ—ઇંગ્લાંડના કેટલા ભાગ છે ?

જ—મે, ઇંગ્લાંડ અને વેલ્સ.

સ—ઇંગ્લાંડમાં અને વેલ્સમાં કેટલા પ્રગણા છે ?

જ—ઇંગ્લાંડમાં ૪૦ અને વેલ્સમાં ૧૨.

સ—ઇંગ્લાંડમાં મુખ્ય શહેર કયું અને તે કઈ નદી બેઘર છે ?

જ—લંડન (ટેમ્સ નદી બેઘર છે).

સ—ઇંગ્લાંડમાં લંડન શીવાએ ખીજા કયા શહેર છે અને તે કઈ નદી બેઘર છે ?

જ—લીવરપુર (મરશી નદી) માન્ચેસ્ટર, ન્યુકાસ્ટલ (ટાઇન નદી). બર્મિંગહામ, સેફીલ્ડ, લીડઝ, નોટ્રિંગહામ, શૌથામપટન, કાલેલ, બેર્લિક, ઓક્સફર્ડ, કેમબ્રીજ, કાન્ટરબરી, યાર્ક વગેરે છે.

સ—વેલ્સમાં મુખ્ય શહેર કયા છે ?

જ—કાર્નાર્થન, સ્વાનશી, કાર્માર્થાન.

સ—વેલ્સમાં મોટું બંદર કયું છે ?

જ—મીનફોર્ડહિવન.

સ—ઇંગ્લાંડમાં મુખ્ય પર્વતો કયા છે ?

જ—ચીનીએટ, સ્કીડો, સ્કાફોલ, સ્નોડન અને ખીકનં.

સ—હંગાંડમાં બુશીરો કયા છે ?

જ—લાન્ડસએન્ડ, લીબર્ડ, ખીચીહિડ, ફલામખરો, સ્પર્ન વગેરે.

સ—હંગાંડમાં કઈ કઈ શમુદ્રધુનીઓ આવેલી છે ?

જ—મનાઈની શમુદ્રધુની (આઈરીશ શમુદ્ર અને કારનારવનન અપ્પાતને જોડે છે). ડોવરની શમુદ્રધુની (જર્મન શમુદ્ર અને ઈંગ્લીશ આનલને જોડે છે).

સ—હંગાંડમાં મુખ્ય નદીઓ કઈ કઈ છે અને તેના ઉપર કયા શેર છે ?

જ—ટેમ્સ (લંડન). સેવર્ન. મર્સી (લીવરપુર). ટાઈન (ન્યુકેસલ). આગિસ. ટ્રેન્ટ. હંપર વગેરે.

સ—હંગાંડમાં કયા કયા મુખ્ય ખેટો છે ?

જ—હાલીખેટ, વાઈટ, જર્સી, ગર્નર્સી, ઓલ્ડર્ની, આંગલશી અને માન એ ખેટો છે.

~~~~~

સ્કાટલેન્ડ.

સ—સ્કોટલેન્ડની ચારે દીશાએ શું શું આવેલું છે ?

જ—ઉત્તરમાં આટલાંટીક માહાસાગર. પશ્ચિમમાં આટલાંટીક માહાસાગર. દક્ષિણમાં શાલવેફર્થ અને ઈંગ્લાંડ. પૂર્વમાં જર્મન શમુદ્ર.

સ—સ્કોટલેન્ડમાં કેટલા પ્રગણા છે ?

જ—૩૩ પ્રગણા છે.

સ—સ્નાટલાન્ડનું મુખ્ય શહેર કયું અને કઈ નદી પર છે ?

જ—એડીનબરો, (ફિર્થ નદી ઉપર છે).

સ—એડીનબરો શીવાએ કયા શહેરો છે ?

જ—આપડીન, ડંડી, ફાલકર્ક, સ્વલિંગ, પેટરહેડ, ગ્રીનાક, લીથ, પર્ય, પેરલી, ડંમફ્રીજ, ડનફર્મલાઈન અને ન્યુબર્ગ.

સ—સ્નાટલાન્ડમાં મુખ્ય પર્યટો કયા છે ?

જ—વેનનેવિશ, ગ્રેમપિઅન્સ અને બેટોક.

સ—સ્નાટલાન્ડમાં ભુશીરો કયા છે ?

જ—ડનકન્સમેહેડ, ટોર્મેટનેશ, બરો અને ગાલવે.

સ—સ્નાટલાન્ડમાં મુખ્ય શરોવર કયા છે ?

જ—શીન, મેરી, લાખી, લાઅન, ટે, આર્ન, ટ્રાઇન અને લીવેટ.

સ—સ્નાટલાન્ડમાં મુખ્ય નદીઓ કઈ કઈ છે અને તે ક્યાને મળે છે ?

જ—સ્પે, (મારેને મળે છે).

ટીડ, (જર્મન સમુદ્રને મળે છે). ડી, (શાન્વેફર્થને મળે છે).

કીડ, (કલ્ડના અપ્પાતને મળે છે.)

સ—સ્નાટલાન્ડમાં મુખ્ય બેટો કયા કયા છે ?

જ—આર્કની બેટો (ગિલરમાં) શેટલાન્ડ બેટો, લેપ્પીડીઝ અથવા પલિમ બેટો, બુટ અને એરન.

આયર્લેન્ડ.

સ—આયર્લેન્ડની ચારે દીશાએ શું શું આવેલું છે ?

જ—ઉત્તરે, પશ્ચિમે અને દક્ષિણે આટલાંડ્રીક માહાસાગર, પૂર્વે સેન્ટજાન્ઝની ખાડી અને આયરીશ સમુદ્ર આવેલા છે.

સ—આયર્લેન્ડમાં ફેરલા પ્રગણા છે તથા તેના ફેરલા ભાગ છે ?

જ—હર બ્રીશ પ્રગણા છે અને એના ચાર ભાગ છે.

સ—આયર્લેન્ડમાં મુખ્ય શહેર કયું છે અને તે કઈ નદી ઉપર છે ?

જ—ડબ્લિન (લીરી નદી ઉપર).

સ—આયર્લેન્ડમાં ડબ્લિન શીવાએ ખીજાં કયા શહેર છે ?

જ—મેનકાસ્ટ, વાટરફોર્ડ, લંડડરી અને લીમરીક (શાનન નદી પર).

સ—આયર્લેન્ડમાં મુખ્ય પર્વત કયા છે ?

જ—મોર્ન, વીક્લો, રિલવબ્લુમ અને નેશીન.

સ—આયર્લેન્ડમાં મુખ્ય બુદ્ધીર કયા છે ?

જ—કલીયર, માલીનહેડ, ફેરહેડ, હાથિયહેડ અને ઉવીક્લો.

સ—આયર્લેન્ડમાં મુખ્ય અખાતો કયા છે ?

જ—ફોક્સિ, બેલફાસ્ટ, ડોનીગલ, સલેગો અને ગાલાય.

સ—આયર્લેન્ડમાં કયા કયા શરેવર છે ?

જ—નીઆ, અર્ન, એલન, ડર્ગ, માર્ક, ડોગ્રીય, ક્રીલાની વગેરે છે.

સ—આયર્લેન્ડમાં મોટામાં મોટી નદી કઈ ને તે કોને મળે છે ?

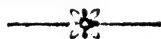
જ—શાનન, (આટલાંડ્રીક માહાસાગરને) એના ઉપર લીમરીક શહેર છે.

સ—શાનન શીવાએ ખીજી કઈ કઈ નદીઓ છે અને તે જોને મળે છે ?

જ—ફાઈલિ અને બાન (ગિતર માહાસાગરને) બોઈન, લીરી અને ર્લેની (આઈરીશ સમુદ્રને મળે છે).

સ—આયર્લેન્ડમાં મુખ્ય બેટ કયા કયા છે ?

જ—રાયલીન, આરાનના ગિતર બેટો, કલેર બેટ, આરાનના દક્ષિણ બેટો અને વાલેનરીઓ.

ફ્રાન્સ.

સ—ફ્રાન્સની ચારે દીશાએ શું શું આવેલું છે ?

જ—ગિતરરે બેલજીઅમ અને ઇંગ્લીશ ખાડી. પશ્ચિમે આટલાં-ટીક માહાસાગર. દક્ષિણે પીરીનીઝ અને ભુમધ્ય સમુદ્ર. પૂર્વે ઇટલી, સ્વીટઝરલેન્ડ અને જર્મની.

સ—ફ્રાન્સમાં કેટલા પ્રગણા છે ?

જ—૮૬ પ્રગણા છે.

સ—ફ્રાન્સનું મુખ્ય શહેર કયું ને તે કઈ નદી ગિપર છે ?

જ—પારીસ (શિન નદી ગિપર છે) અને એ આખા પુરોપખંડમાં લંડન શીવાએ બંધા કરતા મોટું છે.

સ—ફ્રાન્સમાં પારીસ શીવાએ ખીજા શહેરો કયા છે ?

જ—સીન, લાઈલ, બેર, નાન્ટસ, (લુઆર નદી ગિપર). ટુઅર્સ, ઓરલીન્સ, બોર્ડો (ગાર્ન નદી ગિપર છે). માર્સેઈસ,

અને તુલોન (ભુમધ્ય શમુદ્ર ઊપર ખંદર છે).

સ—ક્રાન્સમાં મુખ્ય પર્વતો કયા છે ?

જ—પીરીનીઝ (ક્રાન્સની દક્ષિણે) અને ભુમધ્ય શમુદ્રથી તે ખીન્ડેના ઊપસાગર સુધી લાંબો ગયો છે, આલ્પસ જરા પુર્વમાં છે એ શીવાએ કેનટલ તથા જીવા પર્વત છે.

સ—ક્રાન્સમાં મુખ્ય મુખ્ય ભુશીરો કયા છે ?

જ—લાહોંગ અને બારફુર (નારમંડીમાં છે).

સ—ક્રાન્સમાં મુખ્ય અપ્પાતો કયા છે ?

જ—ખીસ્કેનો અપ્પાત, (એ ક્રાન્સની પશ્ચિમમાં છે). લૈઓન્શનું અપ્પાત (ક્રાન્સની દક્ષિણે છે.)

સ—ક્રાન્સમાં મુખ્ય નદીઓ કઈ કઈ છે અને તે જાને મળે છે ?

જ—શેન (લૈઓન્શના અપ્પાતને મળે છે) શોન, લોર, ગાફન (ખીન્ડેના ઊપસાગરને મળે છે). શેલ્ટ અને મ્યુશ (ખેલજીઅમ્માં થઈને ઉત્તર તરફ જાય છે).

સ—ક્રાન્સમાં મુખ્ય ખેટો કયા કયા છે ?

જ—કોરસીકા (ભુમધ્ય શમુદ્રમાં છે), હીરીજ, અસંટ, ર વગેરે છે.

સ્પેન.

સ—સ્પેનની આરે દીશાએ થું થું આવેલું છે ?

જ—ઉત્તરે ખીસ્કેનો ઊપસાગર અને પીરિનીઝ. પશ્ચિમે આફ્રિકા.

લાંટીક અને પોર્ટુગાલ. દક્ષિણે આંટલાંટીક, બ્રાસિલની
શમુદ્રધુની અને ભુમધ્ય શમુદ્ર. પૂર્વે ભુમધ્ય શમુદ્ર.

સ—સ્પેનમાં કેટલા પરગણા છે ?

જ—૧૪ પરગણા છે.

સ—સ્પેનમાં મુખ્ય શહેર કયું છે ?

જ—માડ્રીડ (માત્રનારીશ નદી ઉપર છે) એ શહેર દર્શીઆની સં-
પાટીથી બાવીશોડે કુટ ઊંચુ છે.

સ—સ્પેનમાં માડ્રીડ શીવાએ બીજા કયા કયા શહેરો છે ?

જ—ટોલીડો (ટેગશન નદી ઉપર છે,) શાલામાકા, ધારના, ફેગેલ,
શારાગોશા (હમ્બ્રોનદી ઉપર,) બારશીલાના, વાલેનશિઆ, એ-
બીકન્ટ, બ્રેનડા, બ્રાસિલર અને કેડીઝ.

સ—સ્પેનમાં મુખ્ય પર્વતો કયા છે ?

જ—પીરીનીઝ (ગિતરમાં છે) અને કારગાઈઝ પર્વત છે.

સ—સ્પેનમાં મુખ્ય બુશીરો કયા છે ?

જ—ઝોરડીગલ, ફીનીસ્ટેર, લાફલગાર, કુઝ, પેલોઝ અને સેન્ટમાર્ટીન.

સ—સ્પેનમાં મુખ્ય શમુદ્રધુની કઈ છે ?

જ—બ્રાસિલરની શમુદ્રધુની, સ્પેન અને આફ્રીકાની વચ્ચે છે
તથા તે આંટલાંટીક અને ભુમધ્ય શમુદ્રને જોડે છે.

સ—સ્પેનની મુખ્ય નદીઓ કઈ કઈ છે અને તેમને મળે છે ?

જ—હમ્બ્રો (ભુમધ્ય શમુદ્રને) કુરો અને ટેગશ (આંટલાંટીક

માહાશાગરને) અને માત્રનારીશ.

સ—સ્પેનમાં મુખ્ય બેટો ક્યા ક્યા અને તે ક્યાં છે ?

જ—મીજેરકા, મીનારકા, આઈવીશા અને ફોર્મેનટરા (મુખ્ય શમુદ્રમાં). કનેરીના બેટો (આટલાંટીકમાં). તેમાં ટેનેરીફ અને પાલમા એ મુખ્ય છે.

પોર્ટુગાળ..

સ—પોર્ટુગાળની ચારે દિશાએ શું શું આવેલું છે ?

જ—ઉત્તરે અને પૂર્વે સ્પેન. પશ્ચિમે તથા દક્ષિણે આટલાંટીક છે.

સ—પોર્ટુગાળમાં કેટલા પ્રગણા છે ?

જ—૬ પ્રગણા છે.

સ—પોર્ટુગાળમાં મુખ્ય શહેર કયું છે અને તે કઈ નદીપર છે ?

જ—લિસબોન (ટેગસ નદી ઉપર છે).

સ—લિસબોન શીયાળે પીઠ્ઠાં ક્યા શહેર છે અને કઈ નદીપર છે ?

જ—ઓપોર્ટો (ડુરો નદી). કોઈમિષ્ટા, (માનડીગો) અને ફેરો.

સ—પોર્ટુગાળમાં ક્યા ક્યા ભુશિરો છે ?

જ—સેંટ વિનસેંટ અને એસાગીયેટ.

સ—પોર્ટુગાળમાં કઈ કઈ નદીઓ છે ?

જ—ડુરો અને ટેગસ (આટલાંટીક માહાશાગરને મળે છે).

સ—પોર્ટુગાળમાં ક્યા ક્યા બેટો છે અને તે ક્યાં છે ?

જ—આઝોરેસ, મડેરા અને કેપ વર્ડેએટ (આટલાંટીકમાં).

બેલજીઅમ.

સ—બેલજીઅમની ચારે દિશાએ શું શું આવેલું છે ?

જ—ઊત્તરે હોલાંડ. પશ્ચિમે જર્મન શમુદ્ર. દક્ષિણે ફ્રાન્સ. પૂર્વે રાહીન પ્રુશિઆ.

સ—બેલજીઅમમાં કેટલા પ્રગણા છે ?

જ—૯ પ્રગણા છે.

સ—બેલજીઅમમાં મુખ્ય શહેર કયુ અને તે કઈ નદીપર છે ?

જ—બ્રુસેલ્સ (સેન નદી ઉપર છે).

સ—એ શિવાએ પીજાં કયા શહેરો છે અને તે કઈ નદીપર ?

જ—આંટવર્પ (સેલ્ટ નદી), માલેન્સ (ડાઈલ નદી). લીજ (મ્યુઝ નદી). ઘેન્ટ (શેલ્ટ અને લીસના સંગમ ઉપર).

સ—બેલજીઅમમાં મુખ્ય નદીઓ કઈ ને તે કોને મળે છે ?

જ—સેલ્ટ અને મ્યુઝ, (જર્મન શમુદ્રને મળે છે).

હોલાંડ અથવા નોધરલેન્ડ.

સ—હોલાંડની ચારે દિશાએ શું શું આવેલું છે ?

જ—ઊત્તરે અને પશ્ચિમે જર્મન શમુદ્ર. દક્ષિણે બેલજીઅમ. પૂર્વે રાહીન પ્રુશિઆ, ડેન્માર્કશાહી અને હાનોવર.

સ—હોલાડમાં ફેટલા પ્રગણા છે ?

જ—૧૧ પ્રગણા છે.

સ—હોલાડનું મુખ્ય શહેર કયું ? અને તે કઈ નદી બીપર છે ?

જ—આમ્સ્ટરડામ, (આઈ નદી બીપર છે).

સ—એ વીગેરે પીજાં ક્યાં ક્યા શહેરો અને તે કઈ નદીપર છે ?

જ—રોટ્ટરડામ (મ્યુઝ નદી). ડોઈ (ઉવાલ નદી), હેગ, લેડન અને ગ્રોનિંગન.

સ—હોલાડમાં મુખ્ય નદીઓ કઈ છે અને તે કોને મળે છે ?

જ—મ્યુઝ અને રાઈન (જર્મન શમુદ્રને મળે છે).

સ—હોલાડમાં મુખ્ય બેટ ક્યા ક્યા છે ?

જ—બીચોલકેરન, ટેક્સલ અને એમીલેન્ડ.

જર્મની.

સ—જર્મનીની ચારે દિશાએ શું શું આવેલું છે ?

જ—બીતરે જર્મન શમુદ્ર, ડેનમાર્ક અને બાવેરીક શમુદ્ર. પૂર્વે પોલાન્ડ અને ગેલીશિઆ. દક્ષિણે સ્વિતઝર્લાન્ડ અને આસ્ટ્રિઆ. પશ્ચિમે ફ્રાન્સ, બેલજીઅમ અને હોલાન્ડ.

સ—જર્મનીમાં ફેટલા પ્રગણા છે ?

જ—૧૨ પ્રગણા છે.

સ—એનું મુખ્ય શહેર કયું છે અને તે કઈ નદી પર છે ?

જા—રટગાર્ડ (મિન નદી ઉપર છે).

સ—રટગાર્ડ શીવાએ ખીજાં કયા શેલેર છે અને તે કઈ નદીપર ?

જા—એમન અને મ્યુનિખ (વીસર નદી), ટ્રેસડેન અને હામ્બર્ગ.
(એલ્બ નદી), લૈપઝિક. ગોટ્ટિંગન. લ્યુબેક (ટ્રેવન્ટી ઉપર),
પ્રેસબર્ગ, ક્રાન્ક ફોર્ટ (મિન નદીપર).

સ—જર્મનીમાં મુખ્ય પર્વતો કયા છે ?

જા—આલ્પસ, અને વોશજસ.

સ—જર્મનીમાં મુખ્ય નદીઓ કઈ છે અને તે જાને મળે છે ?

જા—રાઈન, એલ્બ અને વીસર, (એ જર્મન શમુદ્રને મળે છે),
ડાન્યુબ (કાળા શમુદ્રને મળે છે).

ડેનમાર્ક.

સ—ડેનમાર્કની ચારે દિશાએ શું શું આવેલું છે ?

જા—ઉત્તરે સ્વેડેન. પશ્ચિમે જર્મન શમુદ્ર. દક્ષિણે ગ્રીનલેન્ડ.
પૂર્વે કાટીગાટ, સાગિન્ડ અને બાલ્ટિક શમુદ્ર.

સ—ડેનમાર્કમાં કેટલા પ્રગણા છે ?

જા—૪ પ્રગણા છે.

સ—ડેનમાર્કમાં મુખ્ય શેલેર કયું અને તે કયાં છે ?

જા—કોપનહેગન (ક્રીસ્ટિયન ટાપુમાં છે).

સ—એ શિવાએ ખીજાં કયા કયા શેલેર છે ?

જા—એલસીનોર, ઓએન્સ (ફ્યુનન ખેટમાં છે.) આટોના (એ-
લ્મ નદી ઊપર). આલમર્ગ, (લીમશેડના આખાત ઊપર છે).

સ—ડેનમાર્કમાં મુખ્ય ભુશીર કયું છે અને તે ક્યાં છે ?

જા—રોઝો, (જેટલાન્ડની ઊપર છે).

સ—ડેનમાર્કમાં કયું આખાત છે ?

જા—લિમશેડનું આખાત.

સ—ડેનમાર્કમાં મુખ્ય શમુદ્રવૃન્નીઓ કઈ કઈ છે ?

જા—શાંઝિન્ડ (ઝીલાન્ડ ખેટ અને સ્વીડનની વચ્ચે છે). ગ્રેટબેલ્ટ
(ઝીલાન્ડ અને ફ્યુનન ખેટની વચ્ચે છે). લીટલબેલ્ટ (ફ્યુનન
અને સ્લેઝવિકની વચ્ચે છે).

સ—ડેનમાર્કમાં કયા કયા ખેટ છે અને તે ક્યાં છે ?

જા—ઝીલાન્ડ, ફ્યુનન, લેલાન્ડ, ફોલ્ડર અને મોઆન (બાલ્ટીક
શમુદ્રમાં). આઈસલાન્ડ અને ફેરો (આટલાંટીકમાં છે).

સ—આઈસલાન્ડ ખેટનું મુખ્ય શહેર કયું છે ?

જા—રેક્યાવિક.

સ—આઈસલાન્ડ ખેટમાં કયો જવાળામુખી પર્વત છે ?

જા—હેકલા.

નોર્વે.

સ—નોર્વેની ચારે દિશાએ શું શું આવેલું છે ?

જા—ઊત્તરે ઊત્તરમાહાશાગર. પશ્ચિમે ઉત્તર માહાસાગર અને આ-
ટલાંટીક માહાશાગર. દક્ષિણે શ્વેતગરાક. પૂર્વે સ્વીડન.

સ—નોર્વેમાં કેટલા પ્રગણા છે ?

જા—૬ પ્રગણા છે.

સ—નોર્વેનું મુખ્ય શહેર કયું છે અને તે ક્યાં છે ?

જા—ક્રિસ્તિઆના (ક્રીસ્તિઆનાના અખાત ઊપર છે).

સ—એ શીત્રાએ ખીજાં ક્યા ક્યા શહેરો છે ?

જા—બર્ગન, ટ્રેડરીક્શાલ (અહીં આ બારમા ચાર્લ્સ શન ૧૭૧૮માં
મરી ગયો), ટ્રોનધીમ (એ અસલની રાજધાની).

સ—નોર્વેમાં ક્યા ક્યા પર્યત છે ?

જા—ડોફરીલ્ડ (નોર્વેની પશ્ચિમે), કોલન (નોર્વે અને સ્વીડનની વચ્ચે).

સ—નોર્વેમાં મુખ્ય બુશીરો ક્યા ક્યા છે અને તે ક્યાં છે ?

જા—નેહીઝ (દક્ષિણે છે) અને ઊત્તર બુશીર (ઊત્તરે છે).

સ—નોર્વેમાં મુખ્ય નદી કઈ કઈ છે અને તે કોને મળે છે ?

જા—ગ્લોમેન, ટ્રેમેન અને લુવેન (શ્વેતગરાકને મળે છે), ટેન્ના
(ઊત્તર શમુદ્રને મળે છે).

સ—નોર્વેમાં ક્યા ક્યા બેટો છે અને તે ક્યાં છે ?

જા—લોફોડન (પશ્ચિમ કીનારા ઊપર) અને માગરો.

સ્વીડન,

સ—સ્વિડનની ચારે દીશાએ શું શું આવેલું છે ?

જ—ઊત્તરે ઊત્તરમાહાશાગર, પશ્ચિમે નોર્વે અને કાટીગાટ. દક્ષિણે
બાળટીક શમુદ્ર, પૂર્વે બાળટીક શમુદ્ર, બોથનીઆનું અખાત
અને રશિઆ.

સ—સ્વીડનમાં કેટલા પ્રગણા છે ?

જ—૩ પ્રગણા છે.

સ—સ્વિડનનું મુખ્ય શહેર કયું અને તે કઈ નદી ઊપર છે ?

જ—સ્ટોકહોલમ (મીલર અને બાળટીક શમુદ્રના સંગમ ઊપર).
અપસલ (વિદ્યાલય છે), ગોટનબર્ગ (વેપારની જગા), કા-
ર્લશ્ક્રોના (અરમારની જગા છે), કેલમર, મેલમો વગેરે.

સ—સ્વિડનમાં મુખ્ય શરેવર કયા છે અને તે ક્યાં છે ?

જ—વેનર, વેટર અને મીલર (દક્ષિણમાં).

સ—સ્વિડનમાં મુખ્ય નદી કઈ છે અને તે કોને મળે છે ?

જ—ગોથા (વેનર શરેવરમાંથી નીકળીને કાટીગાટને મળે છે),
મોટાલા (વેટર શરેવરમાંથી નીકળીને બાળટીક શમુદ્રને
મળે છે), લુલી અને ટોર્ની (બોથનીઆના અખાતને).

સ—સ્વિડન અને નોર્વે એકઠા થઈને શું કહેવાય છે અને એ
ના આકાર કોના જવો કહેવાય છે ?

જ—સ્કાંડિનેવિઆ કહેવાય છે અને એ હીપકલ્પને આકાર છે.

સ—સ્વિડનમાં મુખ્ય ખેટ કયા છે અને તે ક્યાં છે ?

જ—ગોથલાન્ડ અને બોલાન્ડ (બાળટીક શમુદ્રમાં છે).

રૂશિઆ

સ—રૂશિઆની આરે દિશાએ શું શું આવેલું છે ?

જ—ઊત્તરમાં ઊત્તર માહાશાગર. પશ્ચિમે સ્વિડન, બોથનીઆનું અખાત, બાલ્ટીક સમુદ્ર, યુશિઆ અને આન્ગિઆ. દક્ષિણે તુર્કસ્થાન, કાળો શમુદ્ર અને કોકેસસ પર્વત. પૂર્વે કાસ્પિઅન શમુદ્ર, યુરલ નદી અને યુરલ પર્વત.

સ—રૂશિઆમાં કેટલા પ્રાણી છે ?

જ—૫૨ પ્રાણી છે.

સ—રૂશિઆનું મુખ્ય શહેર કયું અને તે કઈ નદી ઊપર છે ?

જ—સેંટપીટર્સબર્ગ, (નીવા નદી ઊપર છે).

સ—એ શીવાએ બીજાં શહેરો કયા કયા છે અને ક્યાં છે ?

જ—વાર્સા (વીશ્વયુગા નદી ઊપર પોલાન્ડની અશક્ત રાજધાની), આંદર્મોન્જલ (ઊર નદી ઊપર બંદર છે), મોસ્કો (મોસ્કો નદી ઊપર, એ શન ૧૮૧૨માં નેપોલીઅન બોનાપાર્ટે બાળીનાખીગે હતું), કેઝાન (વોલગા નદી ઊપર વેપારનું ડેકાથું). સીબીરિયોપોલ (ફિમિઆના દ્વીપકલ્પમાં છે અને ક્રેમ્લ સરકારે શન ૧૮૫૬માં બાળી નાંખ્યું). રેગા અને ઓડેસા.

સ—રૂશિઆમાં મુખ્ય પર્વત કયા છે અને તે ક્યાં છે ?

જ—યુરેલીઅન, (યુરોપ અને એશીઆની વચ્ચે છે) વાલડાઈટેક્રીઓ (સેંટપીટર્સબર્ગની પૂર્વે તથા દક્ષિણે), કોકેસસ (કાળા

અને કાશ્મિરમાં સમુદ્રની વચે).

સ—રશિઆમાં મુખ્ય અખાત કયા છે ?

જ—બોથનીઆ, ક્રીલાન્ડ અને રેંગા (પશ્ચિમ, બાળટીક શમુદ્રમાં).

સ—રશિઆમાં શમુદ્રધુનીઓ કઈ છે અને કોની વચે છે ?

જ—પેરીકાપની શમુદ્રધુની, (ક્રીમીઆ અને રશીઆની વચે છે)

એનકિલની શમુદ્રધુની (આઝોર અને કાળા શમુદ્રની વચે).

સ—રશિઆમાં શરોવર કયા કયા છે ?

જ—લાડોગા, ઓનીગા, ઇલમેન અને પીપસ એ મુખ્ય છે.

સ—રશિઆમાં મુખ્ય નદીઓ કઈ છે અને તે કોનેમળે છે ?

જ—વોલગા અને યુરલ (કાસીઆન શમુદ્રને મળે છે), ડોન (આઝોરના શમુદ્રને મળે છે), નીપર, બોગ અને નીસ્ટર, (કાળા શમુદ્રને મળે છે), વીસ્તુલા (બાલ્ટીક શમુદ્રને મળે છે).

સ—રશિઆમાં મુખ્ય ખેટા કયા છે અને તે ક્યાં છે ?

જ—નોવાઝેવ્સ્કા, રવીટસબર્ગન અને ઊવેગાટસ (ઊત્તર માલાશા-મરમાં), ઓલાન્ડ, ડેગો અને ઓસેલ (બાલ્ટીક શમુદ્રમાં).

પ્રુશિઆ.

સ—પ્રુશિઆની ચારે દિશાએ શું શું આવેલું છે ?

જ—ઊત્તરે બાલ્ટીક શમુદ્ર અને ડેનમાર્ક. પશ્ચિમે હોલાન્ડ અને બેલજીઅમ. દક્ષિણે બવેરીઆ અને આસ્ટ્રિઆ. પૂર્વે પો-

લા-૩ અને રશિઆ.

સ—પ્રુશિઆમાં કેટલા પ્રગણા છે ?

જ—૧ પ્રગણા છે

સ—પ્રુશિઆનું મુખ્ય શહેર કયું અને તે કઈ નદી ઉપર છે ?

જ—બરલીન (સ્પ્રી નદી ઉપર છે).

સ—પ્રુશિઆમાં ખીજા કયા શહેર છે અને તે કઈ નદીપર છે ?

જ—ડાન્ઝીક (વિશ્વત્રા નદી), માંગડીબર્ગ (એલ્બ નદી), સ્ટ્રાલસંડ (મોટું બંદર), હાલ (સાલ નદી). કોલન (હાઈન-નદી).

સ—પ્રુશિઆમાં મુખ્ય અખ્યાતો કયા છે ?

જ—ગ્રોન્સહાફ (ઓડર-નદીના મુખ આગળ).

સ—પ્રુશિઆમાં મુખ્ય નદી કઈ કઈ છે અને તે કોને મળે છે ?

જ—નીમેન, વિસ્ટુલા અને ઓડર (બાલ્ટીક શમુદ્રને) એલ્બ અને રાઈન (જર્મન શમુદ્રને મળે છે).

સ—પ્રુશિઆમાં મુખ્ય બેટ કયા કયા છે અને તે કયાં છે ?

જ—રગન, એલસિન, યુઝ્ડમ અને ઉવોલીન (બાલ્ટીક શમુદ્રમાં).

આસ્ટ્રિઆ.

સ—આસ્ટ્રિઆની ચાર દિશાએ શું શું આવેલું છે ?

જ—ઉત્તરમાં પ્રુશિઆ અને રશિઆ. પશ્ચિમે શ્વિતઝર્લન્ડ અ. ને હયાલી. દક્ષિણે હયાલી, આઢ્રીઆઢ્રીક શમુદ્ર અને વુર્ક-

સ્તાન. પુર્વે તુર્કસ્તાન અને રશિયા.

સ—આશ્ચિઆમાં કેટલા પ્રગણા છે ?

જ—૧૪ પ્રગણા છે.

સ—આશ્ચિઆનું મુખ્ય શહેર કયું અને તે કઈ નદી બેર છે ?

જ—વિએના (ડાન્યુબ નદી બેર છે).

સ—એસિયાએ બીજાં કયા કયા શહેર છે અને તે કઈ નદીબેર છે ?

જ—ડેસ્કીક્રીન (વેપારની જગા), ઇન્સબ્રક (બીચાલય છે) ટ્રિઅરટ
(બંદર) પ્રેસબર્ગ અને બુડાવગેરે શહેરો છે.

સ—આશ્ચિઆમાં મુખ્ય પર્વત કયા કયા છે ?

જ—કારપેથિઅન અને આલ્પ્સ.

સ—આશ્ચિઆમાં મુખ્ય શરોવર કયા કયા છે ?

જ—બોલોટો, ન્યુસીડલરસી, (હંગારી પ્રાંતની પશ્ચિમે છે).

સ—આશ્ચિઆમાં મુખ્ય નદી કઈ છે અને તે કોને મળે છે ?

જ—ડાન્યુબ (કાળા શમુદ્રને મળે છે), નીચ, ધન, થેવ, વગેરે.

શ્વીતઝર્લાંડ.

સ—શ્વીતઝર્લાંડની ચારે દિશાએ શું શું આવેલું છે ?

જ—બીતરે જર્મની. પશ્ચિમે ફ્રાન્સ. દક્ષિણે ફ્રાન્સ અને ઇટાલી.
પુર્વે આશ્ચિઆ.

સ—શ્વીતઝર્લાંડમાં કેટલા પ્રગણા છે ?

જા—૨૨ પ્રગાણા છે.

સ—શીતઝરલાંડનું મુખ્ય શહેર કયું અને તે કઈ નદી ઊપર છે ?

જા—જીનીવા (જીનીવા સરોવર ઊપર છે).

સ—એ ઝિવાએ ખીજાં શહેરો કયા છે અને તે કઈ નદીપર ?

જા—ફ્રીબર્ગ (સેન નદી), ન્યુશાટલ (જીનીવા સરોવરની પશ્ચિમ),
બર્ન (આર નદી ઊપર), બેલ (લાઇન નદી ઊપર).

સ—સ્વિતઝરલાંડમાં મુખ્ય પર્વત કયો છે ?

જા—આલ્પ્સ (એનું સીપર માંખાં ૧૫૦૦૦ ફુટ ઊંચું છે).

સ—શીતઝરલાંડમાં મુખ્ય સરોવર કયા છે ?

જા—જીનીવા, ન્યુશાટલ, લુસાર્ન, બુરીક અને કાનરટા-સ.

સ—સ્વિતઝરલાંડમાં મુખ્ય નદી કઈ છે ?

જા—રોન, રાઇન, અને આર.

ઇટાલી

સ—ઇટાલીની ચારે દિશાએ શું શું આવેલું છે ?

જા—ઊત્તરમાં સ્વિતઝરલાંડ અને આસ્ટ્રિયા. પશ્ચિમમાં ફ્રાન્સ અને
બુમધ્ય સમુદ્ર. દક્ષિણમાં બુમધ્ય સમુદ્ર. પૂર્વમાં આલીઆ-
ટીક સમુદ્ર.

સ—ઇટાલીના સાત રાજ્યના નામ દો ?

જા—૧. સાર્ડીનીઆનું, ૨. આસ્ટ્રિયા દેશના તાબાનો મુળક, ૩.
પારમાનું રાજ્ય, ૪. મોડેનાનું રાજ્ય, ૫. ટસ્કનીનું ૬. પોપનું

૭. નેપલ્સ તથા સિસિલીનું રાજ્ય.

સ—હટાલીનું મુખ્ય શહેર કયુ અને તે કઈ નદી ઉપર છે ?

જ—રોમ (ટાઇપર નદી ઉપર છે).

સ—હટાળીમાં એ શિવાય ખીજાં કયા શહેર અને તે કઈ નદીપર ?

જ—ટ્યુરિન (પો નદી), જીનોવ્વા (પ્રજારતાક રાજ્યની રાજધાની),

મિજાન, પાર્મા, વેનિસ (માટું બંદર), પાડુઆ (વિજાલયછે),

ફ્લોરેન્સ (આરનો નદી ઉપર), લેગહાર્ન (વેપારનું કેન્દ્રાલ્ય).

નેપલ્સ, પાલર્મો, અને મેસીના વગેરે..

સ—હટાળીમાં મુખ્ય પર્યટ કયા કયા છે અને તે ક્યાં છે ?

જ—આલ્બર્સ (ઉત્તર દિશાએ) વિસુવિઅસ, આપિનૈન્સ (હટાળી-
હટાળીની દક્ષિણે ઉત્તર પડેલા છે) અને એટના (સિસિલીમાં
જવાળામુખી પર્યટ છે).

સ—હટાળીમાં મુખ્ય કયુ બુધ્ધીર છે ?

જ—રપાર્ટિવેન્ડો (હટાળીની દક્ષિણે છે).

સ—હટાળીમાં મુખ્ય અખ્યાતો કયા છે ?

જ—જીનોવ્વાનું, ટોર-ટોનું અને વેનિસનું અખ્યાત.

સ—હટાળીમાં મુખ્ય સામુદ્રધુની કઈ છે અને કયા છે ?

જ—મેસીના (હટાળી અને સિસિલીની વચ્ચે છે).

બોનીફેસીઓ (ક્રાસિકા અને સાર્ડીનિઆની વચ્ચે).

સ—હટાળીમાં મુખ્ય શરોવર કયા છે ?

જા—માજીઓરી, લુગાનો, કોમો, ગાર્ડો વગેરે.

સ—ઇરાળીમાં મુખ્ય નદી કઈ છે અને કોને મળે છે?

જા—ટંબર અને આરનો (એ બુમધ્યશમુદ્રને મળેછે), પો (વેની-સના અખાતને મળે છે).

સ—ઇરાળીમાં મુખ્ય બેટા કયા કયા છે અને તે કયા છે?

જા—શાર્ડીનીઆ, સિસિલી, માલટા, એલ્મા ને ગોઝો (બુમધ્યમાં).

તુર્કસ્થાન.

સ—તુર્કસ્થાનની ચારે દીશાએ શું શું આવેલું છે?

જા—ઉત્તરે રશિઆ અને આસ્ટ્રિઆ; પશ્ચિમે આર્ટ્રિઆટિક સ-મુદ્ર; દક્ષિણે ગ્રીસ, આર્કિપેલેગો, ડાર્ડનેલસની સામુદ્રધુની અને માર્મોરા; પૂર્વે કોન્સ્ટાન્ટિનોપલની સામુદ્રધુની, રશિઆ અને કાળો સમુદ્ર.

સ—તુર્કસ્થાનમાં કેટલા પ્રગણા છે?

જા—૭ સાત છે.

સ—એ દેશની રાજધાની કઈ અને તે ક્યાં આવેલી છે?

જા—કોન્સ્ટાન્ટિનોપલ (આસફરસની સામુદ્રધુનીપર).

સ—એ શિતાએ ખીજા સેહર કયા છે અને તે ક્યાં છે?

જા—આર્ટ્રિઆનોપલ (મિશિટ્રા નદીપર), બેઝએહડ (ડા-બુલ અ-ને સેવના સંગમ પર કિલ્લો).

સ—એ દેશમાં મુખ્ય પર્વત કયા છે ?

જ—ખાલકન (હીમ્સ) અને ખોલીમપસ.

સ—એ દેશમાં મુખ્ય અપ્પાત કયા છે ?

જ—સાલાનૈકા અને હેસેનદ્રા.

સ—એ દેશમાં મુખ્ય બેટા કયા કયા છે ?

જ—કાન્ડિઆ (બુમધ્ય સમુદ્રમાં), લેમનાસ (આફ્રિકેલાગોની ઉત્તરમાં).

સ—મુખ્ય સામુદ્રકુની કઈ કઈ છે ?

જ—ડાર્ડનેસ (માર્મોરા અને આફ્રિકેલાગોની વચ્ચે). પાસદરસ (માર્મોરા અને કાળા સમુદ્રની વચ્ચે).

—મુખ્ય નદીઓ કઈ કઈ છે અને તે કોને મળે છે ?

—ગાન્ડુખ (કાળા સમુદ્રને મળે છે). સેલેમશિઆ (સાલાનૈકા ના અપ્પાતને મળે છે). મેરિટ્રા (આફ્રિકેલાગોને મળે છે).

ગ્રીસ.

એ દેશની ચાર દીશાએ શું શું આવેલું છે ?

ઉત્તરે ટુર્કસ્તાન; પશ્ચિમે અને દક્ષિણે બુમધ્ય સમુદ્ર; પૂર્વે આફ્રિકેલાગો.

પે દેશના કેટલા ભાગ છે ને કયા કયા ?

ઉત્તર ગ્રીસ; ૨ મોરિઆ; ૩ ગ્રીસના બેટા.

મુખ્ય સેહેર કયું અને તે જ્યાં આવેલું છે ?

૧૧—એથન્સ (ઇઝ્ટર્નાના અખાત ઉપર).

૨૧—એ ગિનાએ ખીજા ક્યા શેરે છે અને તે ક્યાં છે ?

૧૨—મીગ્રાલોંગી (પચિએ). ફ્રાંચિય (ફ્રાંચિયની સંયોગીબુમીપર).

નાપલીઆ (નાપલીઆના અખાતપર).

૨૨—એ દેશમાં મુખ્ય અખાત ક્યા ક્યા છે અને તે ક્યાં છે ?

૧૩—લિપાન્ઝેનું અખાત (માર્ગીઆની ઉત્તરે), ઇઝ્ટર્નાનું અખાત.

૨૩—એ દેશમાં મુખ્ય બુશિર ક્યા ક્યા છે ?

૧૪—મારાકાન (મારિઆની દક્ષિણે), અને ધ્રાવના.

૨૪—એ દેશમાં મુખ્ય ખેટ ક્યા ક્યા છે ?

૧૫—નિગ્રોપોન્ટ અને સાઇકલેડીસ.

૨૫—એ દેશમાં મુખ્ય સંયોગીબુમી ક્યા અને તે ક્યાં છે ?

૧૬—ફ્રાંચિયની સંયોગીબુમી (ગ્રીસ અને માર્ગીઆની વચ્ચે).

૨૬—એ દેશમાં મુખ્ય દ્વીપકલ્પ કયો છે ?

૧૭—માર્ગીઆનો દ્વીપકલ્પ.

